

www.moa.gov.ge

სოფლის მეურნეობის
სამსახური-კვლევითი ცენტრი

დაფინის ამონტევნოლოგია

ფირმირებდსათვის
თბილისი 2018

დაფნა (LAURUS NOBILIS)

დაფნა ერთ-ერთი უძველესი კულტურული მცენარეა. მას ფართოდ იყენებენ სახალხო მეურნეობის ბევრ დარგში. დაფნის ხმელი ფოთოლი გამოიყენება კულინარიაში, ფოთლის შემცველი ეთეროვანი ზეთის სურნელობა და ქიმიური შედგენილობა აღვიძებს მადას და სასიამოვნო გემოს აძლევს, როგორც ცხელ ისე დაკონსერვებულ საჭმელს. დაფნის ეთეროვან ზეთს ფართოდ იყენებენ პარფუმერიაში. ცხიმოვანი ზეთები კი დიდ გამოყენებას პოლობას ვეტერინარიაში სამკურნალოდ. აღსანიშნავია, რომ ეთერზეთი მოცემულია მცენარის თითქმის ყველა ნაწილში, განსაკუთრებით მაღალია მისი შემცველობა ფოთლებში – 2,5-3.7%. ზეთის შემცველობა ნედლეულში იცვლება მცენარის ასაკის, ჯიშის, კლიმატისა და სხვა პირობების დამოკიდებულებით.

დაფნა საუკეთესო მარადმწვანე დეკორატიული მცენარეა, რეკომენდირებულია ქარსაფარი ნარგაობისათვის და ცოცხალ ღობებისად. მცენარის ძლიერი ფესვთა სისტემის გამო მას ფერდობებზე იყენე-

ბენ ერობის საწინააღმდეგოდ. მაღალი ყინვაგამძლეობის (-14-16) გამო საქართველოში დაფნას გავრცელების ფართო არეალი გააჩნია, მისი სიცოცხლის ხანგრძლივობა 300 წელს აღნევს. ზრდის პირობებისა და მოვლის მიხედვით იგი 2-5-მ სიმაღლის ბუჩქს წარმოადგენს, გვხვდება 16-17 მეტრიანი ხეებიც. მისი ბუჩქებრივი ნაყარი საქართველოში შემორჩენილია ურთას (ხობი) მთაზე.

გასულ საუკუნეში საქართველოში დაფნა ჩაისა და ციტრუსების შემდეგ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შემოსავლიანი კულტურა იყო, იმ პერიოდისათვის მას 6 ათასი ჰექტარი ფართობი ეჭირა, თუმცა 80-იანი წლებიდან დაფნის პოლიუქციაზე ფასების ვარდნის გამო სამრეწველო ნარგაობის რაოდენობა თანდათანობით შემცირდა. უკანასკნელ წლებში დაფნის პოლიუქციაზე საექსპორტო მოთხოვნილების გაზრდამ ფერმერებს ამ კულტურის მიმართ სერიოზული ინტერესი გაუჩინა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე დაფნის კულტურის წარმოებით დაინტერესებულ ყველა პირს ვთავაზობთ სამრეწველო პლანტაციების გაშენების, მოვლისა და ექსპლუატაციის კონკრეტულ აგროტექნიკოლოგიურ გეგმას.

ნაკვეთების მომზადება პლანტაციის გასაშენებლად

დაფნის პლანტაციის გაშენება ხდება ვაკე და 200-მდე დაქანების ფერდობ ადგილებზე. თუ პლანტაციისათვის შერჩეული ნაკვეთი დაფარულია ტყით, ან ბუჩქნარით საჭიროა გაიზმინდოს და მოხდეს ნიადაგის მთლიანი დამუშავება 45-სმ სიღრმეზე ფესვების ამონიკებით და ნაკვეთიდან გატანით. ასეთ ნიად-

აგებზე 1-2 წელიწადს რეკომენდირებულია ერთნელიანი სათოხნი კულტურების ან სიდერატების თესვა, რაც აუმჯობესებს ნიადაგის სტრუქტურას და ზრდის ნაყოფიერებას. თუ ნიადაგი ერთნელიანი კულტურების ქვეშ იყო დაკავებული გაშენებამდე 2-3 თვით ადრე ტარდება ძირითადი დამუშავება საპლანტაჟო გუთნით 45-სმ სიღრმეზე.

ამავდროულად აუცილებელია ნიადაგის სინჯების აღება, რათა მოხდეს ხარისხობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრა და მის საფუძველზე შედგენილი იქნას განოყიერების სწორი სისტემა. მუავე რეაქციის ნიადაგებზე (წითელმინები, ყვითელმინები, ენერები) აუცილებელია ქიმიური მელიორაცია კირის, დეფენაციური ტალაბის და ტკილების გამოყენება. იმ შემთხვევაში თუ ნაკვეთი ღარიბია საკვები ელემენტებით ნიადაგის ძირითადი დამუშავების დროს იგი განოყიერებული უნდა იქნას რთული კომპლექსური სასუქით 500კგ. ჩაზოგადობის როგორ კომპლექსურ სასუქად გამოიყენება NPK ან სუბერაგრო ან ამოფოსკა და სხვა. შემდეგ ნიადაგი ჯვარედინად იფარცხება, კარგად ფქვილდება. დაფნა ვერ ეგუება ჭარბ-ტენიან ნიადაგებს. ასეთ ადგილებში (კოლხეთის დაბლობი) ტენის მოსაშორებლად და ჰაერის რეჟიმის გასაუმჯობესებლად გაშენებამდე 1-2 წლით ადრე კეთდება 5-8 მეტრი სიგანის სფერული კვლები, კვლებს შორის იღებენ 45-50-სმ სილრმის თხრილებს, თხრილიდან ამოღებული მინა იყრება კვლის შუა ნანილში და თანაბრად ნანილდება. კვლის ოპტიმალური სიგრძე 100-120-მ რომელიც წყალშემკრებ არხს უერთდება. თუ დაფნის პლანტაცია ფერდობზეა გაშენებული, მაშინ დამუშავებული ნაკვეთის ზედა მხრიდან ჩამონადენი წყლისაგან დაცვის მიზნით აწყობენ წყალგამყვან თხრილებს, ნაკვეთის

შიგნით ყოველ 30-50 მეტრში ეწყობა წყალ ამრიდი ტერასები, რომელიც იმავდროულად გამოყენებული იქნება საცალფეხო გზად.

პლანტაციის გამონარე

დაფნის სამრეწველო პლანტაციის გაშენება ხდება ორი წესით: ინდივიდუალური (ბუჩქური) და შპალერული. ინდივიდუალური წესით გაშენების დროს ნაკვეთი ისე იგეგმება, რომ დაშორება რიგებს შორის უნდა იყოს 1,5 მეტრი, ხოლო მცენარეებს შორის 1 მეტრი, შპალერული გაშენებისას მანძილი შპალერებს შორის 1,5-1,75 მეტრი, ხოლო მცენარეთა შორის რიგებში 50-სმ. შესაბამისად ერთ ჰექტარზე პირველ შემთხვევაში თავსდება 6700 და მეორე შემთხვევაში 13400 მცენარე.

გაშენების წინ ნაკვეთის გრძელი მხარის პარალელურად გაყავთ სწორი ხაზი და ჩვეულებრივი წესით იწყებენ დაგეგმვას ყოველ 1,5-1,75 მეტრში. მნიჭივთა ხაზების მონიშვნის შემდეგ მათ გასწვრივ 30-სმ სიღრმეზე აფხვიერებენ 0,5 მეტრი სიგანის სათესლე ან ხერგების დასარგავ ზოლს. სარგავ ხაზზე ამოიღება 20-სმ სიგანისა და 25-სმ სიღრმის ორმო, სადაც ირგვება სტანდარტული ნერგი, ხოლო თესლით გაშენებისას 4-5-სმ სიღრმეზე ეწყობა ბუდნები, რომელშიც 3-4 ცალი თესლი ითესე-

ბა და თითოეული ბუდნა აღინიშნება მაჩვენებელი ჯოხით.

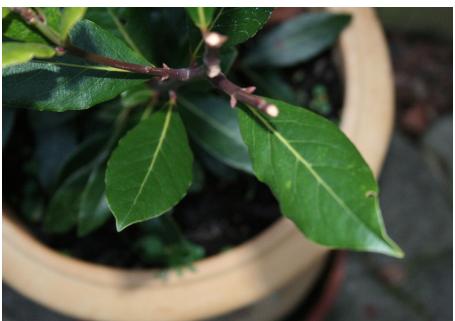
მაღალმოსავლიანი და მაღალი ზე-თის შემცველობის დაფნის სამ-რენველო პლანტაციების გაშენების დროს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სათესლე მასალისა და ნერგის ხარისხობრივ მაჩვენებლებს.

დაფნის თესლი უნდა დამზადდეს კარგად და ნორმალურად განვითარებული, სავსებით ჯანსაღი მდედრობითი სქესის სადედე ხეებიდან. ამისათვის სპეციალურად გამოყოფენ ხშირ ტოტებიან, ფართო ფოთლებით შემოსილ სადედე ხეებს. სადედე ხეები განსაკუთრებულ მოვლას საჭიროებს, ნიადაგის გადაბარვა, მინერალური და ორგანული სასუქების შეტანა, 4-5 წელინადში მჟავე ნიადაგებზე კირის ან დეფეკაციური ტალახის შეტანა.

დაფნის თესლი მაშინ იკრიფება, როცა ის კარგად დამწიფდება და ხიდან ჩამოცვენას იწყებს სექტემბერ-ნოემბერში. ნაყოფგარემო მოცილებულ თესლს უფრო მაღალი აღმოცენების უნარი აქვს, ვიდრე კანმოუკლელს. ამ მიზნით დათესვამდე 1-2 დღით ადრე თესლს წყალში ალბობენ, ხელით ფრთხილად შესრუსენ და წყლით გადარეცხავენ. გაწმენდილი თესლი თხელ ფენად გაიშლება გასაშრობად.

როგორც სანერგეში ნერგების მისაღებად, ასევე მუდმივ ადგილზე პლანტაციების გასაშენებლად თესვა უნდა მოხდეს ოქტომბერ-ნოემბერში. ერთი ჰექტარი პლანტაციის ბუჩქური წესით თესლით გაშენებისას საჭიროა 35 კგ თესლი, ხოლო შპალერული წესით გაშენებისას 70 კგ. თუ თესლი შემოდგომით არ ითესება საჭიროა გაუკეთდეს სტრატიფი-

კაცია 7%-იან ტენიანობის სილაში. წინასწარ ხის ყუთში იყრება სილა, მასზე 3-4-სმ სისქით იყრება თესლი, შემდეგ ისევ სილა და ასე შემდეგ-ყუთის სიმაღლე სასურველია იყოს 40-სმ. ყუთი იდგმება დაცულ ადგილას +20+80 ტემპერატურაზე, ტენიანობა 60-70%, შენახული თესლი ითესება 25 თებერვლიდან 25 მარტამდე.

ნერგების გამოყვანა სანერგები

სასურველია სანერგე მოეწყოს დაფნის სამრენველო პლანტაციების გასაშენებლად გათვალისწინებული ნაკვეთების ახლოს. სანერგიისათვის არჩევენ ვაკე ან ოდნავ დაქანებულ, ქარებისაგან დაცულ, მშრალ ადგილს. ნიადაგი უნდა იყოს შედარებით მსუბუქი, წყალგამტარი და ნოყიერი. ამის შემდეგ ხდება ნიადაგის გამოკვლევა, იმ შემთხვევაში თუ ნაკვეთი ღარიბია საკვები ელემენტებით და ჰუმუსუთ ადრე გაზაფხულზე წარმოებს ნიადაგის მოხვნა ან გადაბარვა 25-სმ სიღრმეზე. შეაქვთ როტული კომპლექსური სასუქი 300 კგ. და ორგანული სასუქი 40 ტონა ჰექტარზე. დაფნის დასათესად მოხსელი ნიადაგი 10-20-სმ სიღრმეზე ისევ უნდა გადაიხნას, ამის შემდეგ ეწყობა 10-20-სმ-ით შემაღლებული 1,0-1,2

მ. სიგანის კვლები, კვალთა შორის მანძილი 30-სმ უნდა იყოს, რომელიც იმავდროულად სასიარულო ბილიკის როლსაც ასრულებს.

თესლი ითესება კვლების გარდი-გარდმო მოწყობილი პატარა 3-4-სმ-ის სიღრმის ღარებში. ღარებში თეს-ლებს შორის მანძილი 5-6-სმ-ია. მწკრივთაშორის მანძილი 30-სმ-ია. ერთ ჰექტარზე სადაც სასარგებლო ფართი 7500კვ-მეტრს უდრის ითესე-ბა 500კგ თესლი. სანერგებში თესვის საუკეთესო ვადაა ნოემბერი, გაზაფ-ხულზე კი თესვა სტრატიფიცირე-ბული თესლით 25 თებერვლიდან 15 მარტამდე წარმოებს. წათესების მოვლა უმთავრესად რიგებისა და მწკრივების გამარგვლასა და ნიადა-გის გაფევიერებაში გამოიხატება, ეს სამუშაო წლის განმავლობაში 4-6-ჯერ სრულდება. ჩვილი (ახლადგაღ-ვივებული) წათესარების მზის სხ-ივებით დაზიანებისაგან დასაცავად წათესი კვლები იჩრდილება ერთ-ფენა დოლბანდით ან მცენარეული მასალით, რომელიც აიღება 10-15 აგვისტოდან. მეორე წელს ერთ-წლიანი ნერგების მოვლა ისევე ხდე-ბა, როგორც პირველ წელს, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ აპრილსა და ივნისში შეაქვთ აზოტმჟავა ამონი-უმი 750-კგ ოდენობით ჰექტარზე, მათ შორის პირველად ნორმის 60%. დაფნის სამრეწველო პლანტაციის გასაშენებლად უკეთესია ორნლიანი სტანდარტული ნერგი 20-სმ სიმაღ-ლისა და 4-5-მმ დიამეტრით ფეს-ვის ყელთან. სანერგიდა ნერგების ამოღება ხდება ბელტიანად, შემოცლება ზედმეტი მინა, ეწყობა ყუთებში და გადააქვთ დასარგავად. დარგვის წინ ფესვი უნდა შეიკვეცოს 1/3-ით, ამოევლოს წუნწუბში ან სპე-ციალურ ჰემინური მჟავეების სხ-ნარში და დაირგოს მუდმივ ადგილას.

დაფნა შეიძლება გამრავლდეს ვეგეტაციურადაც, კალმებით და ტოტების გადაწვენით. გამრავლების ამ მეთოდს დიდი მნიშვნელობა აქვს სათესლე, აგრეთვე მაღალი ეთერზეთების შემცველი საფოთლე პლანტაციების გასაშენებლად. და-კალმება ხდება სათბურში ან ღია კვ-ლებზე სპეციალურად მომზადებულ სუბსტრატში (ფევიერი ნიადაგი + მდინარის ქვიშა 2:1) გაზაფხულზე ან ზაფხულში მწვანე ორფოთლიანი კალმებით. კვლები დოლბანდით იჩრდილება, საჭიროების მიხედვით ირწყება დაფესვიანება 75-80%. კალმან-ნერგი გადასარგავად მზად იქნება მეორე წლის ბოლოს.

დაფნის პლანტაციის მოვლა

დაფნის ახალგაზრდა ნარგაობაში რიგთაშორისებში ეწყობა საზამ-თრო გადაბარება 10-12-სმ სიღრმეზე. ფესვის დაზიანება რომ არ მოხდეს, ნიადაგის საზამთრო დამუშავება მწკრივთაშორისებში წარმოებს მცე-ნარის ფესვის ყელიდან 15-20-სმ-ის დაშორებით. ნიადაგის გადაბარვის საუკეთესო ვადა 15 ნოემბრიდან 1 აპრილამდე.

ნორმალურად განვითარებულ დაფნის ნარგავებში, სადაც რიგ-თაშორისები შეკრულია და მრა-ვალნლიანი სარეველებით არ არის

დასარევლიანებული, პლანტაციები მოვლილია და ნიადაგი კულტურულ მდგომარეობაშია, საზამთრო გადაბარვა ხდება ოთხ წელიწადში ერთხელ ორგანული და ფოსფოროვანი სასუქების ჩაბარვით 10-12-სმ სიღრმეზე.

ახალგაზრდა 1-3 წლიანი პლანტაციის რემონტი უმჯობესია მოხდეს ნერგით, დასაშვებია აგრეთვე ჩათესვა. ნერგების დარგვა მეჩხერ ადგილებში იმავე წესით სრულდება, როგორც ახალგაშენებულ პლანტაციაში, ხოლო გამოთხვას ატარებენ ბუდნების წესით, სადაც თითოეულში 4-5 თესლი უნდა მოთავსდეს. ნათესს უნდა დაეყაროს ფხვიერი მინა, მოიტკებნოს და დაესოს საყრდენი.

თუ დაფნის პლანტაცია ოვალურ კვლებზე გაშენებული პერიოდულად უნდა მოხდეს კვლებს შუა თხრილების ამონტენდა სარეველებისა და სხვა ფიზიკური სხეულებისაგან, რათა უხვი ნალექების დროს არ მოხდეს წყლის შეგუბება და ნარგაობის ფესვთა სისტემის დაზიანება.

პლანტაციის განოყირება

დაფნის მაღალი და სტაბილური მოსავლის მისაღებად საჭიროა განოყირების სწორი სისტემის შემუშავება, რომელიც ეფუძნება პერიოდულად ნიადაგის სარისხობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრას და ნაყოფიერების დონის დადგენას. ახალგაზრდა პლანტაციებში 2-3 წლის განმავლობაში ტარდება რიგთაშორისებში 10-12-სმ სიღრმეზე გაფხვიერება და ამონიუმის გვარჯილის შეტანა 0,1 კგ. იმ ძირებზე რომელიც დაკნინებულია, ხოლო ზრდასრულ პლანტაციაში სადაც რიგთაშორისები შეკრულია 4 წელიწადში ტარდება საზამთრო გადაბარვასთან

ერთად ორგანული და მინერალური სასუქების შეტანა მეცნიერული კვლევის საფუძველზე დადგენილ დოზით.

ორგანული სასუქებიდან დაფნის პლანტაციებში გამოიყენება დაკომპოსტული ნაკელი საყოფაცხოვრებო ანარჩენებთან ერთად, ტორფ-კომპოსტი. ტორფ-კომპოსტებიდან შეიძლება გამოვიყენოთ ტორფ-ნაკელი ან ტორფ-დოლომიტი, ან ცეო-ტორფი, ან ტორფ-ჰუმინური სასუქები და სხვა. ტორფ-დოლომიტის გამოიყენებისას ნიადაგში ერთ-დროულად ხდება ორგანული სასუქების შეტანა და ნაკვეთის გამდიდრება საკვები ელემენტი-მაგნიუმით. “ცეო-ტორფი”-ს გამოიყენება უზრუნველყოფს ნიადაგის მექანიკური შემადგენლობის გაუმჯობესებას, გამდიდრებას ორგანული სასუქით და იონგაცვლითი პროცესების ზრდას. ტორფ-ჰუმატები ირგანულ სასუქთან ერთად შეიცავენ სტიმულიატორებს წყალხსნადი ჰუმინის მუავას სახით, რომლის შემადგენლობა ტორფ-ჰუმატებში გაცილებით მეტია ვიდრე სხვა ტორფ-კომპოსტებში. ორგანულ სასუქთან ასევე შეგვიძლია გამოვიყენოთ ბიო-ჰუმუსი შემცირებული დოზით 5 ტონა ჰექტარზე. ორგანული სასუქის დოზები განისაზღვრება ნიადაგში ჰუმუსის შემცველობით და იგი მერყეობს 30-50 ტონამდე ჰექტარზე 4 წელიწადში ერთხელ რიგთაშორისებში შეტანით.

მინერალური სასუქების გამოიყენება დამოკიდებულია ნიადაგში საკვები ელემენტების შემცველობაზე, იმ შემთხვევაში როდესაც ნიადაგი ლარიბია სამივე საკვები ელემენტით: აზოტით, ფოსფორით და კალიუმით გამოიყენება კომპლექსური მინერალური სასუქი, ან სუპერაგრო, ან დიამოფოსკა, ან ამოფისკა 500 კგ/ჰა-

ზე დანარჩენ შემთხვევაში იყენებენ მარტივ სასუქებს. აზოტის ნაკლებობისას ახალგაზრდა პლანტაციებში გამოიყენება ამონიუმის გვარჯილა 150-კგ/ჰა-ზე, ხოლო ზრდასრულ პლანტაციებში გამოიყენება 500-კგ. ფოსფორის ნაკლებობისას ვიყენებთ სუპერფოსფატს 500-750 კგ/ჰა-ზე, ხოლო კალიუმის ნაკლებობისას კალიუმის მარილს 250-კგ/ჰა-ზე. უკანასკნელ წლებში საქართველოს ბაზარზე შემოვიდა ადგილობრივი წარმოების ორგანო-მინერალური სასუქები ბაქტოფერტი, რომელსაც დიდი გამოიყენება აქვს ჰექტარზე 500 კგ დოზით.

მოსავლის აღება

დაფნის ახალგაზრდა ნარგავის პირველი მოსავლის აღება იწყება 3 წლის ასაკიდან, რისთვისაც ბუჩქი იქრება ბასრი მაკრატლით ფესვის ყელიდან 10-15-სმ სიმაღლეზე დაფნის ნარგავების პირველი გადაჭრით ახალგაზრდა მცენარე გვერდით ტოტებს ივითარებს და ფოთლის მომცემ არეს ზრდის. დაფნის მორიგი გადაჭრა ხდება 10-სმ ზევით წინა გასხვლაზე, ე. ი. 20-25-სმ/ზე ყოველ 2 წელიწადში ერთხელ. დაფნის მპალერული ნარგაობის ყოველწლიური გადაჭრა დაუშვებელია, რადგანაც ერთწლიანი ნაზარდები ეთეროვანი

ზეთების ნაკლებ რაოდენობას შეიცავენ. ამისთვის პლანტაციის მეპატრონებ ნაკვეთი პირობითად უნდა გაყოს ორ ნაწილად, საიდანაც მორიგეობითი ექსპლუატაციის ფონზე საშუალება ექნება ყოველწლიურად დამზადოს სასაქონლო ღირებულების პროდუქცია. როდესაც დაფნის ბუჩქები მოსავლიანობას შეამცირებენ და სიმაღლეში გადაიზრდებიან (ყოველ 8-10 წელიწადში ერთხელ) ეწყობა ბუჩქების მძიმე გასხვლა 20-სმ სიმაღლეზე ფესვის ყელიდან. დაფნის პლანტაციებში მოსავლის აღება ხდება 15 ნოემბრიდან 1 მარტამდე. ტოტების შეჭრა ნარმოებს გალესილი ბასრი იარაღით მზიან მშრალ ამინდში. ანასხვლავი მასა იკვრება მცირე ზომის კონტაქტ და თავსდება სათანადო ჰერკაციის მქონე ფარდულებში. დაფნის მზიზე შრობა დაუშვებელია. ხელსაყრელ პირობებში ფოთოლი 10-15 დღეში შრება. გამხმარ ფოთოლს უნდა ჰქონდეს ღია მწვანე ფერი, მოღუნვის დროს თავისუფლად არ უნდა ტყდებოდეს.

ფოთოლში ტენის შემცველობა 14-%-ს არ უნდა აღემატებოდეს. გახმობის შემდეგ პირველი მოსავლის უნდა მოშორდეს უხეში ტოტები, უცხო მინარევები და მოთავსებული იქნას ჰერგამტარ ტომრები სარეალიზაციოდ. შემუშავებულია დაფნის ფოთლის ხელოვნური თბური შრობის ნესი 40-45 ტემპერატურის ჰერის ჭავლის გამოყენებით.

ჰერსპექტივაში გათვალისწინებულია ადგილობრივი ნედლეულის ბაზაზე საქართველოში ეთერზეთების ნარმოების გაფართოება, სადაც მნიშვნელოვანი ხეედრითი წილი დაფნის ნედლეულზე იქნება გათვლილი. ამ მიზნით გამოიყენებული იქნება არა მარტი სპეციალურად

გაშენებული დაფნის პლანტაციები, არამედ ინდივიდუალურად მდგომი ხე-ბუჩქები, დაფნის ღობები, კულისები, დეკორაციული ნარგაობები.

იმ შემთხვევაში როცა ნარგაობა გათვალისწინებულია ეთერზეთების მისალებად, მას გაშრობა არ ესაჭიროება დაფნის ანასხლავი მწვანე მასის (ლერო-ტროტები, ფოთლები) გადაზიდვა უშუალოდ ხდება ეთერზეთების ქარხნებში.

დაფნის ფოთლისაგან ეთერზეთების მიღება ხდება წყლის ორთქლით გამოხდით სპეციალურ აპარატში 3-4 საათის განმავლობაში. პროცესის ნორმალურად ჩატარების პირობებში შესაძლებელია ნედლეულიდან 90-95% ზეთის გამოყოფა.

დაფნის მავნებელ- დაავადებანი და მათ მინალგიდების პროცესი

დაფნას აზიანებენ სხვადასხვა სახეობის მწუნნავი მავნებლები, რომელთაგან მნიშვნელოვანია; დაფნის ფოთოლრნყილა, რბილი ცრუფარიანა, ციტრუსოვანთა ცრუფარიანა, იაპონური ცვილისებრი ცრუფარიანა, ნარინჯოვანთა ყვითელი ფარიანა, მიხაკისფერი ფარიანა, იაპონური ჩხირისებრი ფარიანა, ჩას ბუგრი, სათბურის თრიფსი. მღრღნელები: მახრა, ფოთოლხვევიები, მიხაკისფერი იაპონური ღრაჭუნა და სხვა.

მავნებლებიდან განსაკუთრებით საზიანოა დაფნის ფოთოლრნყილა, რომლის მატები და ზრდასრული ფორმები აზიანებენ ყველა ხნოვანების დაფნის სის ნაზყლორტებს, წუნნიან წვენს, რის გამოც ფოთლები კარგავენ ნორმალურ

ფორმას, იხვევიან კიდეებიდან ან ხუჭუჭდებიან. ფოთლები მოწითალყვითელ ფერს იღებენ. მასობრივად ვლინდება აპრილ-მაისსა და აგვისტო-სექტემბერში.

დაფნის ფოთოლრნყილას, სათბურის თრიფსის, ჩას ბუგრის, ფარიანებისა და ცრუფარიანების ახალგაზრდა ფორმების სანინაალმდეგოდ სხურდება: ინსექტიციდების 0,1%-იანი სამუშაო ემულსია. შესხურება უნდა ჩატარდეს მცენარის ყველა მინისზე-და ნაწილის დასველება-გაბანვით.

დაფნაზე აღნიშნულია შემდეგი სოკოვანი ავადმყოფობანი: ფეხვის სამხრეთული სიდამპლე, ფილოსტიქოზი, ანთრაქზოზი, ფეხვის სიდამპლე და სხვა, რომელთა წინააღმდეგ გამოიყენება დაბალ კონცენტრაციული ხსნარები.

დაფნის ნარგაობაში მავნებლების და დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლა უნდა განხორციელდეს მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების რეკომენდაციების საფუძველზე, წინააღმდეგ შემთხვევაში მოსავლიანობის კლებასთან ერთად უარესდება ფოთლის ხარისხი და კარგავს სასაქონლო სახეს.

საბაზრო ლიბერალიზაციის პირბებში დასავლეთ საქართველოს სუბტროპიკულ რეგიონებში სასოფლო სამეურნეო კულტურათა სწორ შერჩევას და მათ ექსპლუატაციას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიეცეს. ჩას, ციტრუსების, თხილის გვერდით საპატიო ადგილი სხვა კულტურებმაც უნდა დაიკაონ, მითუმეტეს დაფნის კულტურამ რომელიც თავისი საექსპორტო და სამრეწველო თვალსაზრისით მომგებიან დარგად გადაიქცევა. პლანტაციების გაშენებისა და მოვლის მაღალ აგროტექნოლოგიურ

ფონზე შესაძლებელია თითოეული ჰექტარიდან მივიღოთ 7-10 ტონა მწვანე მასა, რაც ხმელ ფოთოლზე გადაყვანით 2 ტონას შეადგენს.

გახსოვდეთ: დაფინის კულტურის გაშენებითა და ექსპლუატაციით დაინტერესებულ ფერმერებს, პირებს შეუძლიათ სრულყოფილი

კონსულტაციები მიიღონ ნიადაგისა და სურსათის დიაგნოსტიკურ ცენტრ „ანასეული“-ს სპეციალისტებისაგან. ასევე შეამოწმონ თავიანთი ნიადაგებისა და მცენარეული ნიმუშების ხარისხიანბა და დაადგინონ პოტენციური შესაძლებლობა ამ კულტურის წარმოებისთვის.

დაფის პლანტაციის თესლით გამოხვის ფეროლოგიური რუკა (13)

#	სამუშაოს დასახელება	ზომის ერთეული	რაოდენობა კგ. ცალი	მთლიანი ღირებულება (ლარი)	შესრულების ვადა (თვე)
	ფართობის გასუფთავება	ჰა		160	აგვისტო-სექტემბერი
	ნიადაგის ქიმიური ანალიზი	ჰა		100	აგვისტო
	ნიადაგის ღრმა მოხვენა პლანტაცი 0,5-მ-ზე	ჰა		350	ოქტომბერი ნოემბერი
4	პლანტაციის მოსწორება მოშანდავება	ჰა		100	ნოემბერი
5	სასუქების შეტანა	ჰა		100	ნოემბერი
6	სადრენაჟო არხების გაყვანა	ჰა		200	ნოემბერი დეკემბერი
7	ნაკვეთის დაგეგმვა	ჰა		100	ნოემბერი თებერვალი
8	სათესი ბუდნების ამოღება-თესვა	ჰა		300	ნოემბერი თებერვალი
9	თესლის ღირებულება	კგ	50	500	
10	მინერალური სასუქების ღირებულება	კგ	500	400	
11	შესაღობი ბოძი	ცალი	250	800	
12	შესაღობი მავთული (ეკლიანი)	გრძ-მ	3200	700	
13	შეღობის ღირებულება	ჰა		500	
14	გაუთვალისწინებელი ხარჯები		10%	431	
სულ ხარჯები				4.741	

შენიშვნა: ნერგებით გაშენების შემთხვევაში 1-პა პლანტაციის ღირებულება 2000 ლარით გაიზრდება და 6.741 ლარს მიაღწევს.

უფრო ვრცელი განმარტებებისა და კონსულტაციებისათვის მოცემულ თემაზე შეგიძლიათ

მიმართოთ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევით ცენტრს!

0159, საქართველო თბილისი,

მარშალ გელოვანის გამზ. №6

ავტორები: ზაური გაბრიჩიძე - სმმ დოქტორი, პროფესორი
რუსუდან ტაკიძე - სმმ აკადემიური დოქტორი

www.moa.gov.ge

სოფლის მეურნეობის
სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
www.srca.gov.ge